

امام حسین(ع) با تکیه بر همین معرفت عرفه است که می تواند آن حماسه را خلق کند/عرفه فرصت مناسبی برای طهارت دل و قلب

رئیس پژوهشکده فرهنگ و مطالعات اجتماعی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامیدرباره روز عرفه گفت: روز عرفه، همه دستها رو به آسمان دراز شده و همه چشمها امیدوار به رحمت خدا است و همه زبانها گویای ذکر خداست...

رئیس پژوهشکده فرهنگ و مطالعات اجتماعی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامیدرباره روز عرفه گفت: روز عرفه، همه دستها رو به آسمان دراز شده و همه چشمها امیدوار به رحمت خدا است و همه زبانها گویای ذکر خداست و در حال مناجات با خداست و همه دلها متوجه عظمت و جلالت شأن خدا است این مسئله خودش فضای مناسبی فراهم می کند که این دعاها به هدف اجابت برسد و روح و دلها و ذهنها در پرتو این موقعیت بتواند به طهارت و علو دست پیدا کند.

حجت الاسلام والمسلمین علی ذوعلم در گفتگو با خبرنگار مهر به مناسبت روز عرفه درباره این روز اظهار کرد: روز عرفه یکی از بزرگترین ایامی است که در فرهنگ دینی ما به عنوان نماد ارتباط معنوی با خداوند متعال و حرکت در مسیر عبودیت، تعریف شده و فلسفه این روز یادآور فلسفه اصلی خلقت انسان است که در قرآن کریم فرمود «وما خلقت الجن والانس إلا ليعبدون» و این عبادت مستلزم معرفتی است که بتواند آن ابعاد عمیق ظرفیت انسان را با خدای متعال متبلور کند و به فضیلت برساند و آن هدف غائی از خلقت انسان را تحقق ببخشد.

وی افزود: در حقیقت روز عرفه روز تعمیق و تبلور ارتباط عبد با معبود است که این زمینه را خدای متعال برای ما فراهم کرده و در آستانه روز عید قربان که اعلام آمادگی برای فداکاری و قربانی شدن در راه خداست روز عرفه قرار داده شده است. به نظر می رسد این ترتیب که 9 ذی الحجه روز عرفه است و 10 ذی الحجه روز عید قربان است ترتیب بسیار معنا داری است.

رئیس پژوهشکده فرهنگ و مطالعات اجتماعی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی تصریح کرد: آن عنصری که آمادگی انسان را برای فداکاری در مسیر خدای متعال و قربانی کردن عزیزترین سرمایه های خودش و داشته های ظاهری خود در راه خدا آماده می کند و این ظرفیت را به فعلیت می رساند عبارت است از معرفت و شناخت و آگاهی و از آن طرف معرفت واقعی به ساحت ربوبی و آن عرفان حقیقی، خود به خود آمادگی برای فداکاری و مجاهدت را در انسان فراهم می کند.

حجت الاسلام ذوعلم درمورد اهمیت و ویژگی های روز عرفه هم گفت: در این روز در سنت و سیره ائمه معصومین(ع) اهتمام به دعا و نیایش و راز و نیاز با خدای متعال فراهم می شود و دعای عرفه ابی عبدالله الحسین(ع) در روز عرفه و در صحرای عرفات ذخیره و گنجینه بزرگی است که برای ما ارائه شده و مضامین عالی ای که داریم همین دعا است و بین مخلوق و خالق را ترسیم می کند. آن اوج شناخت صفات خداوند متعال و هدایت او را و نقش توفیق الهی را در راهیابی به ساحت قدس ربوبی برای ما ترسیم می کند.

وی با بیان اینکه از آن طرف هم نیازها و خلأهای وجودی انسان را که در ارتباط با خدای متعال است آن را ترسیم می کند گفت: نوعی عهد و پیمانی است بین عبد و معبود که بتواند با تکیه بر این مضامین و ارتقای معنویت خود در حقیقت عبودیت و بندگی خودش را در زمینه کمال بیشتر فراهم کند؛ خوشبختانه در فرهنگ ما هم در اقشار مختلف جامعه و به ویژه جوانان و به خصوص در این دهه های اخیر بسیار برجسته شده و ما شاهد استقبال جوانان از مراسم روز عرفه و دعای عرفه هستیم؛ که این مسئله از دستاوردهای معنوی انقلاب اسلامی تلقی می شود. قبل از این، روز عرفه و انس با دعای عرفه تا این حد گسترده نبود و خوشبختانه جامعه ما به این سمت و سو رو آورده و از آن استقبال کرده است. امیدواریم بتوانیم دستاوردهای معنوی این روز برای جامعه و همه مسلمانان بسیار خوب و مفید و ارزشمند باشد.

وی در مورد اینکه مضامین دعای عرفه امام حسین(ع) بیشتر مناجات با پروردگار است و درخواست از خداوند نیست چرا به آن دعا می گویند بیان کرد: اساساً دعا یعنی خواندن، و این مضامین که مناجات بین عبد و معبود است فراتر از درخواست های ظاهری و مادی و از این قبیل، مطرح می شود. البته تلویحاً وقتی که انسان در پیشگاه خداوند متعال نیازها و ضعف ها و کاستی و خلأهای وجودی خودش را مطرح می کند در درون خودش نوعی درخواست هم وجود دارد. در حقیقت وقتی که با آن مبدأ حکیم و رؤوف و دارای رحمت و اسعه انسان سخن می گوید نیازی نیست که صریحاً درخواست های خودش را نام ببرد. بلکه همین که ابعاد مختلف خلأهای وجودی خودش را ارائه بدهد و آن نسبت ذکر با بی نهایت را ترسیم بکند خود به خود در درون خودش این مسئله بدان معناست که چشم امید از آن بی نهایت مطلق دارد که این خلأ ها را جبران کند و آن توفیق به انسان دست دهد که بتواند در مسیر کمال حرکت کند.

حجت الاسلام ذوعلم ادامه داد: اما اهمیت این دعا با توجه به زمان و مکانی که خوانده شده است و آن عظمت شخصیت کسی که این دعا را به ما تعلیم داده و اولین بار در نزد خداوند متعال این دعا را خوانده است یعنی امام حسین(ع) که اوج فداکاری و مجاهدت در راه خدا در روز عاشورا را به ترسیم کشیده است فراتر از طرح درخواست و مسئلت های عادی است که مثلاً در دعای روز های ماه رمضان می خوانیم «اللَّهُمَّ ادْخِلْ عَلَيَّ أَهْلَ الْقُبُورِ السُّرُورَ اللَّهُمَّ اَعِنِّي كُلَّ فَقِيرٍ اللَّهُمَّ أَشْبِعْ كُلَّ جَائِعٍ اللَّهُمَّ اكْسُ كُلَّ غُرْبَانٍ» افق دعای عرفه از این دعا هم خیلی برتر و فراتر است و این نکته ای که در آغاز گفتیم اینجا خودش را نشان می دهد که این دعای عرفه و این پشتوانه عرفانی و معرفتی است که می تواند حماسه ای مثل کربلا و روز عاشورا را خلق بکند. همان امام

حسین(ع) که در روز عاشورا در اوج فداکاری و گذشت از همه هستی و فرزندان خود و داشته های خود ؛ با تکیه بر این معرفت است که می تواند آن حماسه را خلق کند. این نکته را باید تأکید کرد که حضور در صحنه های از خود گذشتگی و مجاهدت و تلاش در راه خداوند متعال در عرصه های مختلف فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی به پشتوانه معرفتی عمیقی نیاز دارد که اینها با هم مرتبط هستند. هر مقداری که آن معرفت و آن درک عمیق بالاتر و فراتر باشد خود به خود ارزش و اثر بخشی این مجاهدت هم بیشتر می شود و اینکه روز عرفه پیش از روز قربان است شاید از چنین روزی برخوردار باشد.

حجت الاسلام ذوعلم در مورد اینکه چرا خداوند به برخی از ایام مانند روز عرفه توجه ویژه ای دارد تصریح کرد: به هر حال «إِنَّ لِرَبِّكُم فِي أَيَّامٍ دَهْرَكُم نَفَحَاتٍ، أَلَا فِتْعَرُضُوا لَهَا.» پیامبر اعظم فرمودند: همانا در طول عمر شما، نسیم های الهی وزیدن می گیرد، پس هشیار باشید و خود را در معرض آنها قرار دهید. یعنی همان گونه که در طبیعت بعضی از زمینها استعداد بیشتری برای رویش گیاه دارد یا بعضی از زمانها مثل بهار برای رشد و شکوفایی گیاه زمان مناسبتری است در عالم ارتباط معنوی انسان با خدای متعال هم چنین فرصت ها و روزنه و زمینه هایی وجود دارد که خداوند فضل و تبذل خود را افزایش می دهد و البته در کنار این مسئله، که مسئله ای تکوینی است و خدا این فرصت های خاص را برای بهره برداری بیشتر و استفاده مضاعف برای بندگان خودش قرار داده در عین حال خود این هم در روزی مثل روز عرفه، همه دستها رو به آسمان دراز شده و همه چشمها امیدوار به رحمت خدا است و همه زبانها گویای ذکر خداست و در حال مناجات با خداست و همه دلها متوجه عظمت و جلالت شأن خدا است این مسئله خودش فضای مناسبی فراهم می کند که این دعاها به هدف اجابت برسد و روح و دلها و ذهنها در پرتو این موقعیت بتواند به طهارت و علو دست پیدا کند.